สำนักอธิบดี
เลขที่รับ ๕๙๖๓
วันที่ ๙ พ.ย. ๖๐ เวลา ๑๕.๓๙

ด่วนที่สุด บันทึกข้อความ

กรมพัฒนาที่ดิน
เลขที่ ๑๗๔๐๖
วันที่ ๑๐ พ.ย. ๖๐
เวลา ๑๕.๐๕ น.

ส่วนราชการ กลุ่มโครงการพิเศษ กองแผนงาน โทร. ๐๒-๕๗๙-๐๙๒๓

ที่ กษ ๐๘๐๕.๐๓ / ๓๐๙๖ **วันที่** ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอรายงานความก้าวหน้าการดำเนินโครงการปลูกพืชปุ๋ยสด ปี ๒๕๖๐/๖๑

เรียน อธพ.

ตามที่ อธพ. มอบหมาย กผง. รายงานความก้าวหน้าโครงการปลูกพืชปุ๋ยสด ปี ๒๕๖๐/๖๑ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เตรียมความพร้อมก่อนการดำเนินโครงการ นั้น

ในการนี้ กผง. ขอเรียนความก้าวหน้า ดังนี้

๑. คณะรัฐมนตรี (ครม.) มีมติเมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๐ เห็นชอบให้ กรมฯ ดำเนินการโครงการปลูกพืชปุ๋ยสด พื้นที่เป้าหมาย ๒๐๐,๐๐๐ ไร่ งบประมาณ ๒๒๙.๙๐ ล้านบาท โดยให้กรมฯ ขอแปรญัตติเพิ่มเติมงบประมาณปี ๒๕๖๑ จำนวน ๒๐๐.๑๕ ล้านบาท เป็นค่าไถเตรียมดิน ค่าไถกลบพืชปุ๋ยสด จำนวน ๒๐๐ ล้านบาท และค่าธรรมเนียมการโอนเงินเข้าบัญชีเกษตรกรของ ธ.ก.ส. จำนวน ๐.๑๕ ล้านบาท และใช้งบปกติของกรมฯ จำนวน ๒๙.๗๕ ล้านบาท สนับสนุนเป็นค่าเมล็ดพันธุ์ต้นทุน จำนวน ๑,๐๐๐ ตัน แต่เนื่องจากการแปรญัตติ ไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ ที่ประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร (ด้านการผลิต) จึงมีมติเห็นชอบให้กรมฯ ขอใช้งบกลางในการดำเนินโครงการดังกล่าว ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร (ด้านการผลิต) นำเสนอเข้า ครม. เพื่อพิจารณาอนุมัติงบประมาณ ทั้งนี้ กผง. ได้รับการประสานเป็นการภายในจากสำนักงบประมาณว่าได้กราบเรียนนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ว่าจะสนับสนุนในวงเงิน ค่าไถ จำนวน ๑๘๘.๑๕ ล้านบาท โดยตั้งการเบิกจ่ายไว้ที่ ธ.ก.ส. คาดว่าจะทราบผลภายใน ๒ สัปดาห์ ส่วนอีก ๑๒ ล้านบาท ให้ใช้งบปกติกรมฯ โดยจัดสรรจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี ๒๕๖๑ ของกรมพัฒนาที่ดิน

๒. สำหรับงบประมาณในการจัดซื้อเมล็ดพันธุ์ต้นทุน ครม. เห็นชอบให้โครงการฯ จัดซื้อจากเกษตรกร จำนวน ๑,๐๐๐ ตัน งบประมาณ ๒๙.๗๕ ล้านบาท แต่เนื่องจากการอนุมัติโครงการล่าช้าและเกษตรกรส่วนใหญ่ ได้นำเมล็ดพันธุ์ไปขายให้กับภาคเอกชน อาจทำให้เมล็ดพันธุ์มีราคาสูงขึ้น และอยู่ในมือภาคเอกชน กผง. จึงปรับแผนการปฏิบัติงานแล้ว เพื่อให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ โดยจะจัดซื้อเมล็ดพันธุ์ในวงเงิน ๓๓ ล้านบาท ทั้งนี้ ได้แนบโครงการที่ปรับใหม่มาด้วยแล้ว

๓. กผง. ได้สำรวจความต้องการเข้าร่วมโครงการของเกษตรกรใน ๒๒ จังหวัด ลุ่มน้ำเจ้าพระยา และลุ่มน้ำแม่กลอง ในปี ๒๕๖๐/๖๑ มีเกษตรกรแจ้งความจำนง จำนวน ๒๓,๗๖๓ ราย พื้นที่จำนวน ๒๖๘,๙๓๗ ไร่ ซึ่งเกินกว่าเป้าหมายโครงการ จึงมีความจำเป็นต้องปรับลดพื้นที่ ประกอบกับช่วงที่ผ่านมามีพายุฝน ทำให้หลายพื้นที่มีน้ำท่วมขังในบริเวณกว้าง ดังนั้น ขอความร่วมมือ สพด. ตรวจสอบพื้นที่ในตารางที่แนบมาพร้อมแจ้งยืนยันพื้นที่เป้าหมายตามที่ได้รับการจัดสรร ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมกรณีเกษตรกรขอยกเลิกโครงการในภายหลัง สพด. อาจเตรียมความพร้อมโดยการนำข้อมูลรายละเอียดเกษตรกรที่ขอยกเลิกโครงการในปีที่ผ่านมา เป็นแนวทางในการวางแผนจัดสรรในปี ๒๕๖๑ ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณามอบหมาย สพข.๑,๒,๘,๙,๑๐ แจ้ง สพด.ในสังกัดทราบและดำเนินการต่อไป

- **ทราบ**
- ดำเนินการตามเสนอ

(นายสุรเดช เตียวตระกูล)
อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน

(นางสาวพรรณพิศ บ่วงนาวา)
ผู้อำนวยการกองแผนงาน

(ร่าง)

จำนวนพื้นที่ที่เกษตรกรประสงค์จะเข้าร่วมโครงการปลูกพืชปุ๋ยสด (ลดรอบการทำนาฤดูนาปรัง ปี 2560/61)

ลำดับที่	จังหวัด	ผลการดำเนินงานปี 2559		แผนการดำเนินงานปี 2560/61		หมายเหตุ
		จำนวนพื้นที่ (ไร่)	จำนวนเกษตรกร (ราย)	จำนวนพื้นที่ (ไร่)	จำนวนเกษตรกร (ราย)	
1	กรุงเทพมหานคร	-	-	297		
2	ปทุมธานี	303.00	18	1,500		
3	นครนายก	15,224.51	898	14,300		
4	ลพบุรี	11,801.00	816	12,000		
5	นครปฐม	1,285.00	119	1,500		
6	สระบุรี	7,065.75	427	10,000		
7	สุพรรณบุรี	8,579.00	568	10,000		
8	ชัยนาท	6,568.00	393	10,000		
9	อ่างทอง	814.50	49	1,500		
10	นนทบุรี	84.00	6	1,000		
11	พระนครศรีอยุธยา	3,184.25	196	10,000		
12	สิงห์บุรี	13,626.95	905	11,800		
13	สมุทรปราการ	2,336.00	127	2,647		
14	ฉะเชิงเทรา	-	-	1,674		
15	พิษณุโลก	39,007.00	2,500	20,000		
16	อุตรดิตถ์	5,502.12	453	6,500		
17	พิจิตร	12,634.00	700	19,147		
18	นครสวรรค์	39,352.00	2,267	25,000		
19	ตาก	500.19	62	1,039		
20	กำแพงเพชร	17,966.00	1,216	25,600		
21	สุโขทัย	8,677.00	757	14,296		
22	สมุทรสาคร	-	-	200		
รวมทั้งสิ้น		194,510.27	12,477	200,000	0	

หมายเหตุ : ขอให้แจ้งยืนยันเป้าหมายพื้นที่มายัง กผง.

ผู้รับผิดชอบ คุณสมพิศ แสงเพ็ง โทร/โทรสาร 02-579-0923

E-mail : pld_5@hotmail.com

ข้อมูล ณ วันที่ 9/11/2017

๑. โครงการปลูกพืชปุ๋ยสด (ฤดูนาปรังปี ๒๕๖๐/๖๑) (ฉบับแก้ไขวันที่ ๘ พ.ย. ๖๐ งบกลาง ๑๘๘.๑๕๐ ล้านบาท)
(ภายใต้มาตรการลดรอบการปลูกข้าวปีการผลิต ๒๕๖๐/๖๑)
สอดคล้องกับนโยบาย : แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร (ด้านการผลิต)

๒. หลักการและเหตุผล

จากสถานการณ์ข้าวโลก ปี ๒๕๕๙/๖๐ โดยกระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกาได้คาดการณ์การผลิตข้าวของโลก ปี ๒๕๕๙/๖๐ ว่ามีเนื้อที่เก็บเกี่ยว ๑,๐๑๓.๑๓ ล้านไร่ ให้ผลผลิต ๔๘๑.๕๑ ล้านตันข้าวสาร (๗๑๗.๙๐ ล้านตันข้าวเปลือก) มีเนื้อที่เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๘/๕๙ ร้อยละ ๑.๘๒ และให้ผลผลิตมากขึ้นร้อยละ ๑.๙๖ เนื่องจากปริมาณน้ำฝนในช่วงครึ่งหลังของปี ๒๕๕๙ ที่เพิ่มขึ้นทั่วโลกจากปรากฏการณ์ลานีญา ส่งผลให้ปริมาณผลผลิตข้าวในหลายๆประเทศมีปริมาณผลผลิตเพิ่มมากขึ้นรวมทั้งประเทศไทยด้วย ซึ่งสถานการณ์ข้าวไทยปี ๒๕๕๙/๖๐ คาดการณ์ว่าจะมีพื้นที่ปลูกข้าวทั้งหมด ๖๔.๙๔๗ ล้านไร่ ผลผลิต ๓๐.๐๔ ล้านตันข้าวเปลือก ส่งผลให้ราคาข้าวปี ๒๕๖๐ มีแนวโน้มลดลง เนื่องจากปริมาณผลผลิตข้าวโลกเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๙ ซึ่งจะส่งผลทำให้การแข่งขันในตลาดโลกมีความรุนแรงขึ้น และแนวโน้มราคาข้าวจะปรับตัวลดลงด้วย

ในรอบหลายปีที่ผ่านมา รัฐบาลใช้งบประมาณแผ่นดินจำนวนมากเพื่อแก้ปัญหาและช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกข้าวทั่วประเทศ และในอนาคตหากสถานการณ์การเพาะปลูกข้าวที่ได้ผลผลิตมากเกินความต้องการรัฐบาลจะต้องทุ่มงบประมาณก้อนใหญ่เพื่อแก้ไขปัญหาราคาข้าวที่ตกต่ำและจะต้องแบกรับภาระนี้ไปทุกๆ ปี ซึ่งข้อเท็จจริงรัฐบาลได้พยายามแก้ไขปัญหาอุปทานข้าวเปลือกด้วยการลดพื้นที่ปลูกข้าว แต่ยังไม่สามารถลดพื้นที่ได้ตามเป้าหมายที่ต้องการ อาจเป็นเพราะการปลูกข้าวเป็นวัฒนธรรมของคนไทย และมีการสั่งสมประสบการณ์มาอย่างยาวนานจากรุ่นสู่รุ่น เกษตรกรจึงไม่มั่นใจในการปรับเปลี่ยนไปสู่อาชีพใหม่ หรือปลูกพืชอื่นที่ตนไม่มีความรู้และประสบการณ์ หรือขาดแรงจูงใจที่เหมาะสมหรือไม่แน่ใจในรายได้ หากต้องปรับเปลี่ยนจากการปลูกข้าว

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยคณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร (ด้านการผลิต) ได้พิจารณาวางแผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจรในฤดูกาลผลิต ปี ๒๕๖๐/๖๑ โดยใช้หลักคิด“ตลาดนำการผลิตหรือผลิตให้มีปริมาณผลผลิตตรงกับปริมาณความต้องการของตลาด” เพื่อมิให้เกิดปัญหากระทบต่อชาวนาในเรื่องราคาและการส่งออกในการนี้กรมพัฒนาที่ดิน จึงได้จัดทำโครงการปลูกพืชปุ๋ยสด ตามแผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ปี ๒๕๖๐/๖๑ คือ ภายใต้มาตรการลดรอบการปลูกข้าว โดยดำเนินการส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน ในพื้นที่ ๒๒ จังหวัดลุ่มน้ำเจ้าพระยาและลุ่มน้ำแม่กลอง ซึ่งเป็นการพักดินและให้เกษตรกรได้ลดรอบการทำนา เพื่อมาปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้พื้นที่นาข้าว (นาปรัง) เป็นพื้นที่เป้าหมายในการปลูกพืชปุ๋ยสด แต่เนื่องจากปลูกข้าวเป็นวิถีชีวิตและเป็นวัฒนธรรมของเกษตรกร กรมพัฒนาที่ดินจึงจำเป็นต้องสร้างแรงจูงใจในการปรับเปลี่ยนวิถีการเพาะปลูก ด้วยการสนับสนุนค่าปัจจัยการผลิต (เมล็ดพันธุ์ ต้นทุน) และค่าไถ โดยให้เกษตรกรเป้าหมายแบ่งพื้นที่ปลูกข้าว มาปลูกพืชปุ๋ยสดแทน ทั้งนี้ เพื่อลดอุปทานข้าวเปลือก และเพิ่มพื้นที่การปรับปรุงบำรุงดิน ให้มีความอุดมสมบูรณ์ สำหรับเป็นรากฐานในการเพิ่มผลผลิตสำหรับฤดูกาลถัดไป

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ เพื่อลดอุปทานข้าวเปลือกโดยการปลูกพืชปุ๋ยสดทดแทนในนาข้าว

๓.๒ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปรับปรุงบำรุงดิน

๓.๓ เพื่อตัดวงจรศัตรูพืชโดยการพักดิน (ลดรอบการทำนา)

๔. พื้นที่ดำเนินการ ๒๒ จังหวัดลุ่มน้ำเจ้าพระยาและลุ่มน้ำแม่กลอง

ภาคเหนือ ๗ จังหวัด ได้แก่ อุตรดิตถ์ นครสวรรค์ กำแพงเพชร ตาก สุโขทัย พิษณุโลก พิจิตร

ภาคกลาง ๑๕ จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ นนทบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา อ่างทอง ลพบุรี สิงห์บุรี สุพรรณบุรี นครปฐม ชัยนาท สระบุรี นครนายก ฉะเชิงเทรา และสมุทรสาคร

๕. เป้าหมาย จำนวนพื้นที่ ๒๐๐,๐๐๐ ไร่

๖. ระยะเวลาดำเนินการ ๘ เดือน (ตั้งแต่ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ – มิถุนายน ๒๕๖๑)

๗. วิธีการดำเนินงาน

๗.๑ ประชุมสัมมนาเจ้าหน้าที่ เพื่อชี้แจงรายละเอียดโครงการให้จังหวัดรับทราบสถานการณ์และนโยบายการผลิตข้าวครบวงจรของรัฐ รวมทั้งอภิปราย ระดมความคิดเห็นแนวทางการดำเนินงาน เพื่อเป็นแนวทางไปปฏิบัติในพื้นที่

๗.๒ กำหนดพื้นที่เป้าหมาย โดยสถานีพัฒนาที่ดินเป็นผู้สำรวจพื้นที่และพิจารณาจากพื้นที่ปลูกข้าวนาปรังในฤดูกาลผลิตที่ผ่านมา

๗.๓ ประชุมหารือหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้อง ภาคีเครือข่าย อาทิ ธ.ก.ส. หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร และหน่วยงานท้องถิ่น เพื่อชี้แจงรายละเอียดโครงการรับทราบสถานการณ์และนโยบายการผลิตข้าว และข้อเสนอโครงการปลูกพืชปุ๋ยสดเพื่อรับทราบแนวทางปฏิบัติ

แต่งตั้งคณะกรรมการและคณะทำงาน ดังนี้

๑) คณะกรรมการบริหารโครงการปลูกพืชปุ๋ยสดฤดูนาปรังปี ๒๕๖๑ เมื่อโครงการได้รับการอนุมัติ ทำหน้าที่

(๑) กำกับ ดูแลและตรวจสอบการดำเนินโครงการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ตัวชี้วัด ผลผลิตและผลลัพธ์ที่โครงการกำหนดให้เกิดความคุ้มค่าและประโยชน์สูงสุด

(๒) ประชาสัมพันธ์ชี้แจงการดำเนินงานโครงการแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

(๓) ให้คำแนะนำ แก้ไขปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานโครงการ

(๔) แต่งตั้งคณะทำงานเพิ่มเติมตามความจำเป็น

๒) คณะทำงานอำนวยการและตรวจสอบพื้นที่ระดับจังหวัด ทำหน้าที่

(๑) กำกับ ดูแลและตรวจสอบการดำเนินงานโครงการให้เป็นไปตามเป้าหมายโครงการ

(๒) ตรวจสอบพื้นที่ปรับเปลี่ยนของเกษตรกรที่แจ้งความประสงค์ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์

(๓) รายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการบริหารโครงการฯ

(๔) แต่งตั้งผู้ประสานงานเพิ่มเติมเพื่อควบคุมการปฏิบัติงานในพื้นที่ ตามความเหมาะสม

๗.๔ รับสมัครเกษตรกร เพื่อแสดงความจำนงในการเข้าร่วมโครงการ โดยเกษตรกรต้องมีคุณสมบัติและมีหลักฐานการสมัคร ดังนี้

๑) คุณสมบัติ และเงื่อนไขของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

(๑) มีสัญชาติไทย และบรรลุนิติภาวะแล้ว

(๒) เป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย (๑ ครัวเรือน ๑ สิทธิ์) ตามทะเบียนเกษตรกร (ทบก.๐๑) ของกรมส่งเสริมการเกษตร

(๓) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ต้องเป็นเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรปลูกข้าวนาปรังในรอบปีที่ผ่านมา (ปี ๒๕๕๖- ๒๕๕๙) และพื้นที่เข้าร่วมต้องเป็นพื้นที่นาเท่านั้น รายละไม่เกิน ๑๕ ไร่

(๔) เกษตรกรต้องมีบัญชีเงินฝากไว้กับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร หากไม่มีต้องไปเปิดบัญชีกับ ธ.ก.ส. เพื่อประโยชน์ในการรับเงินค่าใช้จ่ายหลังจากได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมโครงการ

(๕) เกษตรกรห้ามนำพื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการไปทำนาปรังในฤดูการผลิต ๒๕๖๑ (๑ พ.ย. ๖๐ - ๓๐ เม.ย. ๖๑)

๒) การรับสมัคร เกษตรกรยื่นใบสมัครเข้าร่วมโครงการได้ตั้งแต่ ๑ – ๓๐ พ.ย. ๖๐

๓) บันทึกข้อมูลลงระบบให้แล้วเสร็จ ภายในวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ระบบจะประมวลผลจำนวนเกษตรกรที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการ เพื่อพิจารณาวางแผนการดำเนินงาน

๗.๕ รวบรวมข้อมูลกิจกรรมที่เกษตรกรสมัครใจเข้าร่วมการปรับเปลี่ยนการปลูกข้าวไปปลูกพืชปุ๋ยสด ให้กรมส่งเสริมการเกษตรกร พิจารณาความซ้ำซ้อนกับโครงการอื่น ๆ ในการขอรับบริการภาครัฐ

๗.๖ กรมพัฒนาที่ดิน สร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ เพื่อลดรอบการปลูกข้าวมาปรับปรุงบำรุงดินโดยสนับสนุนเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด (ต้นทุน) ให้เกษตรกรและงบประมาณค่าไถ จำนวน ๒ ครั้ง คือ

<u>การไถครั้งที่ ๑</u> เป็นการไถเตรียมดิน เป้าหมาย ๒๐๐,๐๐๐ ไร่จะสนับสนุนค่าไถให้เกษตรกรไร่ละ ๕๐๐ บาท หากเกษตรกรเจ้าของแปลงมีรถไถเป็นของตนเองสามารถดำเนินการได้เอง หรือรวมกลุ่มกันในการจัดหารถไถมาดำเนินการเตรียมดิน หากไม่สามารถดำเนินการได้ กรมพัฒนาที่ดินจะจัดจ้างรถไถมาดำเนินการให้

<u>การไถครั้งที่ ๒</u> เป็นการไถกลบพืชปุ๋ยสดจำนวน ๒๐๐,๐๐๐ ไร่ กรมพัฒนาที่ดิน จะสนับสนุนค่าไถให้กับเกษตรกรเจ้าของแปลง โดยดำเนินการเช่นเดียวกับการไถกลบพื้นที่ดำเนินการในครั้งที่ ๑

๗.๗ กรมพัฒนาที่ดิน จะจัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสดเพื่อที่เป็นเมล็ดพันธุ์ต้นทุนสนับสนุนให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ รายละไม่เกิน ๑๕ ไร่

๗.๘ เจ้าหน้าที่กรมพัฒนาที่ดิน ให้ความรู้เรื่องการเตรียมดิน การปลูก การดูแลรักษาพืชปุ๋ยสดแก่เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ โดยเกษตรกรเป็นผู้บริหารจัดการและดำเนินการเองทั้งหมด สำหรับการเบิกจ่ายงบประมาณให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และให้เจ้าหน้าที่ร่วมกับเกษตรกรตรวจสอบการปฏิบัติงาน

๗.๙ เกษตรกรเตรียมดินปลูก ดูแลรักษา และไถกลบพืชปุ๋ยสด ในระยะเวลา ๔๕ – ๖๐ วัน เพื่อเป็นการปรับโครงสร้างของดินช่วยทำให้ดินมีอินทรียวัตถุเพิ่มขึ้น

๗.๑๐ หลักการและขั้นตอนการเบิกจ่ายงบประมาณใช้หลักเกณฑ์เดียวกับโครงการฯ ปี ๒๕๕๙/๖๐ คือ เบิกจ่ายผ่าน ธ.ก.ส. โดยกรมพัฒนาที่ดิน ได้กำหนดหลักเกณฑ์การเบิกจ่ายงบประมาณร่วมกับ ธ.ก.ส. ดังนี้

๑) การไถเตรียมดินครั้งแรก

๒) การไถกลบต้นพืชปุ๋ยสด

ทั้งนี้ ธ.ก.ส. จะเป็นหน่วยเบิกจ่ายงบประมาณให้แก่เกษตรกรโดยตรง โดยโอนเงินผ่านบัญชีเกษตรกร

๗.๑๑ ติดตามและประเมินผลดำเนินการโดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

๑) ส่วนกลาง/สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๑,๒,๘,๙ และ ๑๐ จัดทีมติดตามสุ่มตรวจเยี่ยมแปลง รายงานผลการติดตามงานทุกเดือน

๒) สถานีพัฒนาที่ดิน ๒๒ จังหวัด ตรวจเยี่ยมแปลงบันทึกข้อมูลลงระบบสารสนเทศ และรายงานผลการดำเนินงานในระบบรายงานทุกเดือน

๓) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ประเมินผลโครงการในภาพรวม

แผนผังขั้นตอนการดำเนินงาน
โครงการปลูกพืชปุ๋ยสด

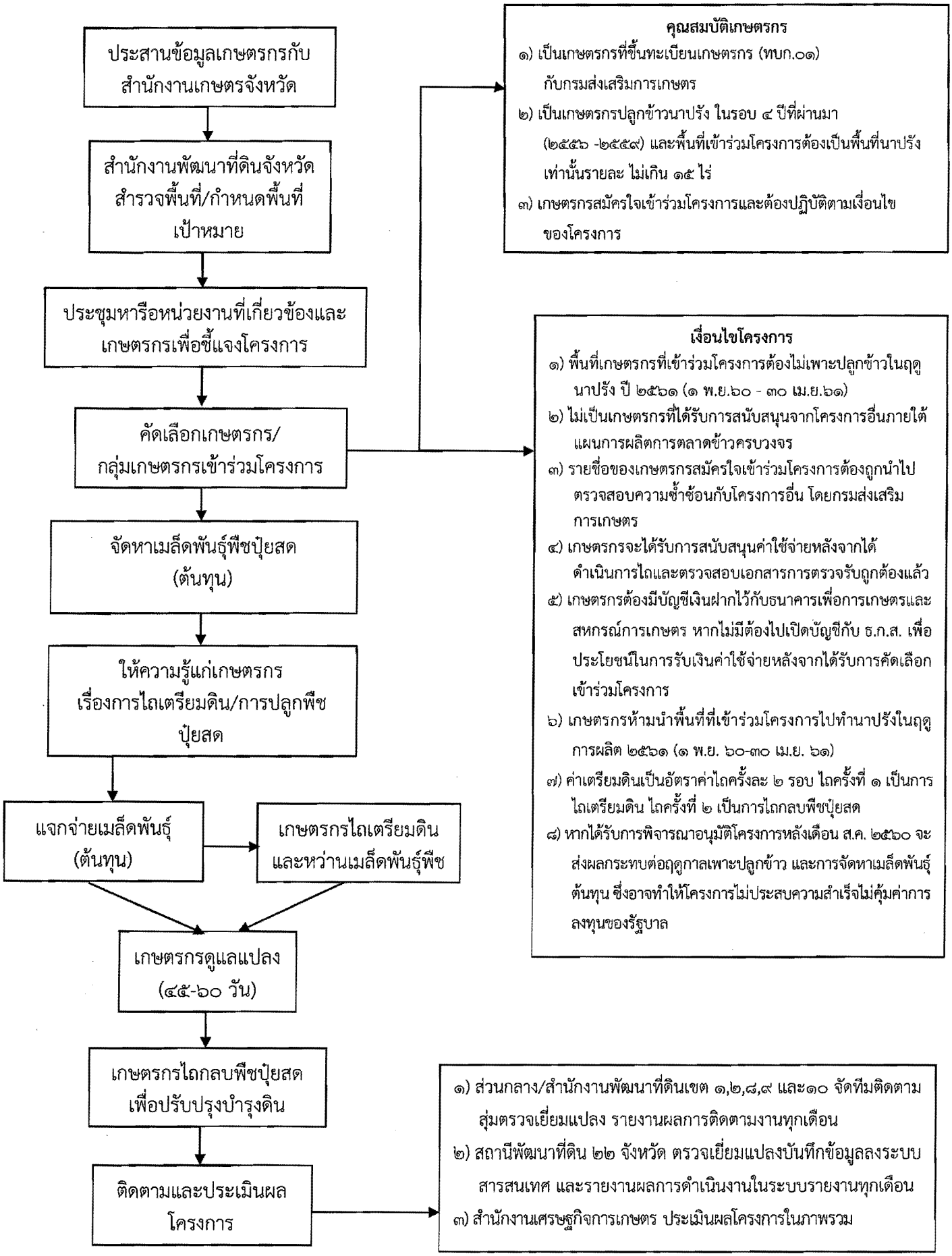

๘. แผนปฏิบัติการ (ระยะเวลาการดำเนินงาน)

กิจกรรม	กรอบระยะเวลาดำเนินการ (๘ เดือน)							
	พ.ย. ๖๐	ธ.ค. ๖๐	ม.ค. ๖๑	ก.พ. ๖๑	มี.ค. ๖๑	เม.ย. ๖๑	พ.ค. ๖๑	มิ.ย. ๖๑
๑. กำหนดพื้นที่เป้าหมาย ประชุมหารือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ชี้แจงรายละเอียดโครงการเพื่อรับทราบแนวทางปฏิบัติ	←	→						
๒. ประชุมเกษตรกรชี้แจงโครงการ คัดเลือกเกษตรกรและ/หรือกลุ่มเกษตรกรที่มีความพร้อมและสนใจเข้าร่วมโครงการและรับสมัครเกษตรกร	←	→						
๓. ให้ความรู้เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการเรื่องการปลูกและดูแลรักษาพืชปุ๋ยสด	←	→						
๔. จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด เพื่อใช้เป็นเมล็ดพันธุ์ต้นทุนพร้อมส่งถึงพื้นที่ดำเนินการ	←	—	→					
๕. แจกจ่ายเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสดให้แก่เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ	←	—	→					
๖. เกษตรกรไถเตรียมดินและหว่านเมล็ดพันธุ์เพื่อปลูกพืชปุ๋ยสด	←	—	→					
๗. เกษตรกรดูแลรักษาแปลงพืชปุ๋ยสด	←	—	—	→				
๘. เกษตรกรไถกลบต้นพืชปุ๋ยสด			←	—	→			
๙. การประเมินผลโครงการ		←	—	—	—	—	—	→

<u>หมายเหตุ</u>

๑. ระยะเวลาการดำเนินงานสามารถปรับให้สอดคล้องกับช่วงเวลาการปลูกในแต่ละพื้นที่

๒. หากได้รับอนุมัติโครงการหลังเดือน ส.ค. ๒๕๖๐ จะส่งผลกระทบในการดำเนินการไม่มีประสิทธิภาพสมบูรณ์ตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์โครงการ

๓. การเบิกจ่ายงบประมาณค่าไถ

๓.๑ ค่าไถเตรียมดิน (ข้อ ๖) เริ่มเบิกจ่ายงบประมาณค่าไถ ประมาณเดือน ธ.ค.๖๐ – ม.ค.๖๑

๓.๒ ค่าไถกลบต้นพืชปุ๋ยสด (ข้อ ๘) เริ่มเบิกจ่ายงบประมาณค่าไถ ประมาณเดือน ก.พ. – เม.ย.๖๑

Road Map การดำเนินงานโครงการปลูกพืชปุ๋ยสดปี ๒๕๖๐/๖๑

กรมพัฒนาที่ดิน

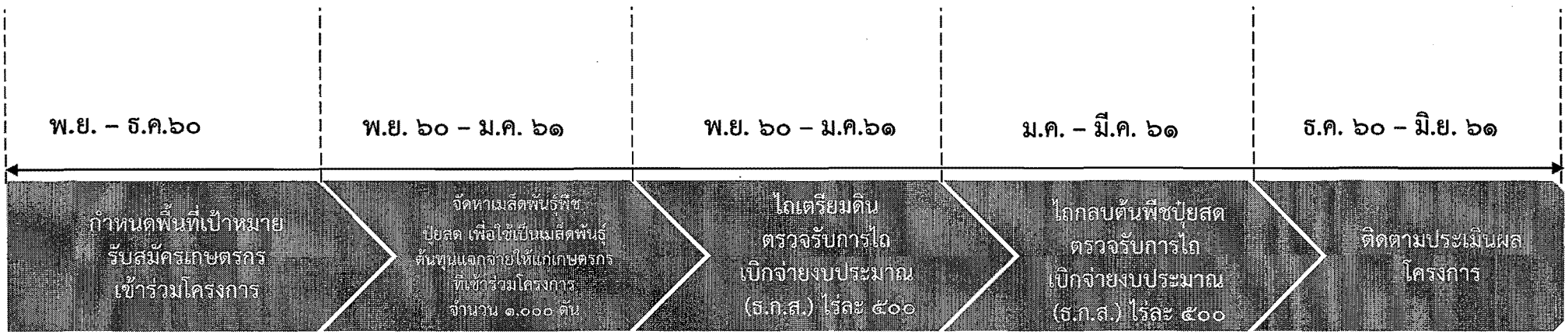

- รับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ
-ประสานข้อมูลเกษตรกรที่ปลูกข้าวนาปรัง
- กำหนดพื้นที่เป้าหมาย
- ประชุมหารือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- คัดเลือกเกษตรกรที่มีความพร้อมเข้าร่วมโครงการ

จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด เพื่อใช้เป็นเมล็ดพันธุ์ต้นทุน แจกจ่ายให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๑,๐๐๐ ตัน

- การไถครั้งที่ ๑ เป็นการไถเตรียมดินเป้าหมาย ๒๐๐,๐๐๐ ไร่ จะสนับสนุนค่าไถให้เกษตรกรไร่ละ ๕๐๐ บาท หากเกษตรกรเจ้าของแปลงมีรถไถเป็นของตนเองสามารถดำเนินการได้เอง หรือรวมกลุ่มกันในการจัดหารถไถมาดำเนินการเตรียมดิน หากไม่สามารถดำเนินการได้ กรมพัฒนาที่ดินจะจัดจ้างรถไถมาดำเนินการให้

- การไถครั้งที่ ๒ เป็นการไถกลบพืชปุ๋ยสด จำนวน ๒๐๐,๐๐๐ ไร่กรมพัฒนาที่ดินจะสนับสนุนค่าไถให้กับเกษตรกรเจ้าของแปลง โดยดำเนินการเช่นเดียวกับการไถกลบพื้นที่ดำเนินการในครั้งที่ ๑

โดย สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
๑) ส่วนกลาง/สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๑,๒,๘,๙ และ๑๐ จัดทีมติดตามสุ่มตรวจเยี่ยมแปลง รายงานผลการติดตามงานทุกเดือน
๒) สถานีพัฒนาที่ดิน ๒๒ จังหวัด ตรวจเยี่ยมแปลงบันทึกข้อมูลลงระบบสารสนเทศ และรายงานผลการดำเนินงานในระบบรายงานทุกเดือน
๓) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ประเมินผลโครงการในภาพรวม

๙. งบประมาณดำเนินการ

งบประมาณตามกิจกรรมดำเนินการ กรอบวงเงิน ๒๓๓,๑๕๐,๐๐๐ บาท (สองร้อยยี่สิบเก้าล้านเก้าแสนบาทถ้วน) โดยขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากงบกลางรายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ จำนวน ๑๘๘,๑๕๐,๐๐๐ บาท และงบปกติปี ๒๕๖๑ จำนวน ๔๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท มีรายละเอียด ดังนี้

กิจกรรม	เป้าหมาย	งบประมาณ (บาท)	แหล่งเงิน
งบดำเนินงาน	**๒๐๐,๐๐๐ ไร่**	**๒๓๓,๑๕๐,๐๐๐**	
๑. ค่าไถ - ครั้งที่ ๑ ไถเตรียมดิน พื้นที่ ๒๐๐,๐๐๐ ไร่ ครั้งละ ๕๐๐ บาท - ครั้งที่ ๒ ไถกลบพืชปุ๋ยสด พื้นที่ ๒๐๐,๐๐๐ ไร่ ครั้งละ ๕๐๐ บาท		**๒๐๐,๐๐๐,๐๐๐** ๑๐๐,๐๐๐,๐๐๐ ๑๐๐,๐๐๐,๐๐๐	**งบกลาง** จำนวน ๑๘๘,๐๐๐,๐๐๐ บาท **งบปกติ** จำนวน ๑๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท
๒. ค่าเมล็ดพันธุ์ต้นทุน พื้นที่ดำเนินการ ๒๐๐,๐๐๐ ไร่ๆ ละ ๕ กก. ใช้เมล็ดพันธุ์ จำนวน ๑,๐๐๐ ตัน โดยจัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด (ต้นทุน) จากภาคเอกชนจำนวน ๑,๐๐๐ ตัน x ราคาตันละ ๓๓,๐๐๐ บาท	๑,๐๐๐ ตัน	๓๓,๐๐๐,๐๐๐	งบปกติ
๓. ค่าธรรมเนียมการโอนเงินเข้าบัญชีเกษตรกรของ ธ.ก.ส (จำนวน ๑๕,๐๐๐ ราย ๆ ละ ๑๐ บาท)	๑๕,๐๐๐ ราย	๑๕๐,๐๐๐	งบกลาง

หมายเหตุ ๑. งบประมาณ จำนวน ๒๓๓,๑๕๐,๐๐๐ บาท (เฉลี่ย ๑,๑๖๕.๗๕ บาท/ไร่)
๒. ค่าใช้จ่ายต่างๆ สามารถถัวเฉลี่ยกันได้ทุกรายการ

๑๐. หน่วยงานรับผิดชอบโครงการ

๑๐.๑ หน่วยงานหลัก กรมพัฒนาที่ดิน

๑๐.๒ หน่วยงานสนับสนุน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กรมการข้าวและสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

๑๑. การติดตามและประเมินผล

๑๑.๑ ระดับนโยบาย มีคณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแนวทางการวางแผนการผลิตข้าวครบวงจรและคณะทำงานติดตามแผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจรชุดที่ ๑ - ๒๘ ทำหน้าที่ ติดตาม กำกับดูแล และแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานของหน่วยงานในพื้นที่ให้เป็นไปตามแผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจรตามแนวทางวิธีการที่คณะอนุกรรมการกำกับติดตามแผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจรกำหนด

๑๑.๒ ระดับอำนวยการ กรมพัฒนาที่ดิน ตั้งคณะทำงานเพื่อบริหารโครงการประสานงานและอำนวยการ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการตามระยะเวลาที่กำหนด

๑๑.๓ ระดับกรมฯ โดยเจ้าหน้าที่ของกรมพัฒนาที่ดินส่วนกลาง สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต และสถานีพัฒนาที่ดินทั้ง ๒๒ จังหวัด มีการติดตามการดำเนินการโครงการให้สัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ โดย

๑) ส่วนกลางและสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๑,๒,๘,๙ และ ๑๐ จัดทีมติดตามสุ่มตรวจเยี่ยมแปลง รายงานผลการติดตามงานทุกเดือน

๒) สถานีพัฒนาที่ดิน ๒๒ จังหวัด ตรวจเยี่ยมแปลงบันทึกข้อมูลลงระบบสารสนเทศ และรายงานผลการดำเนินงานในระบบรายงานทุกเดือน

๑๑.๔ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ประเมินผลโครงการในภาพรวม

๑๒. ประโยชน์ที่จะได้รับ

๑๒.๑ สามารถลดพื้นที่การปลูกข้าวนาปรังได้ ๒๐๐,๐๐๐ ไร่ ผลผลิต ๑๒๘,๘๐๐ ตันข้าวเปลือก คิดเป็น ๘๕,๐๐๘ ตันข้าวสาร

๑๒.๒ ทำให้เกิดสมดุลระหว่างอุปสงค์และอุปทานข้าว สอดคล้องกับนโยบายการตลาดนำการผลิต

๑๒.๓ เพิ่มปริมาณอินทรียวัตถุในดินจากการไถกลบพืชปุ๋ยสด

๑๒.๔ ช่วยลดวงจรการระบาดของศัตรูพืชในนาข้าว

ผลผลิต (Output)

๑. ลดพื้นที่การปลูกข้าวนาปรัง ใน ๒๒ จังหวัด ลุ่มน้ำเจ้าพระยาและลุ่มน้ำแม่กลองได้

๒. พื้นที่ด้านการเกษตรได้รับการปรับปรุงบำรุงดิน ๒๐๐,๐๐๐ ไร่

ผลลัพธ์ (Outcome)

๑. พื้นที่ด้านการเกษตร ๒๐๐,๐๐๐ ไร่ มีอินทรียวัตถุเพิ่มขึ้น คุณภาพดินดีขึ้น

๒. ลดอุปทานข้าวเปลือกได้ ๑๒๘,๘๐๐ ตันข้าวเปลือก

๓. ลดการใช้น้ำจากชลประทานได้ ๒๔๐ ล้านลูกบาศก์เมตร

ผลกระทบ (Impact)

เชิงบวก

๑. การลดพื้นที่ปลูกข้าวทำให้เกิดสมดุลระหว่างอุปสงค์ อุปทาน

๒. เกษตรกรเข้าใจระบบการผลิตที่สอดคล้องกับการตลาด

๓. เกษตรกรเข้าใจการบริหารจัดการดิน พืช ปุ๋ย

๔. สร้างนวัตกรรมการผลิตข้าว ในรูปแบบการลดใช้สารเคมีและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

เชิงลบ

ไม่มี

๑๓. การประเมินผลโครงการ ดำเนินการโดย สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๑๔. ตัวชี้วัด

๑๔.๑ พื้นที่ปลูกข้าวในฤดูนาปรัง ปี ๒๕๖๐/๖๑ ลดลงจำนวน ๒๐๐,๐๐๐ ไร่

๑๔.๒ ร้อยละ ๗๐ ของเกษตรกรมีความรู้ในการปรับปรุงบำรุงดินโดยใช้พืชปุ๋ยสด